Lieta Nr. A42208104
143/AA43-0181-08/6

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā, 2008.gada 1.februārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja Z.Kupce,
tiesneses V.Kakste un L.Vīnkalna,

piedaloties pieteicēja *L.L.* pārstāvim *E.L.* un atbildētāja Rīgas pilsētas galvenās policijas pārvaldes pārstāvim Mārtiņam Birkmanim,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *L.L.* (personas kods */dzēsts personas kods/*) pieteikumu par Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes priekšnieka vietnieka 2004. gada 21. septembra lēmuma Nr.050-L/1547/VB492167 atcelšanu, sakarā ar *L.L.* apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2006.gada 10.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2004.gada 11.augustā Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Ceļu policijas inspektors sastādījis administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.429167, kurā konstatēts, ka *L.L.* (turpmāk arī – pieteicējs) 2004.gada 11.augustā, vadot automašīnu *Mitsubishi* ar valsts reģistrācijas numuru */dzēsta valsts reģistrācijas numura zīme/* pa Brīvības ielu no Artilērijas ielas Matīsa ielas virzienā, krustojumā ar Matīsa ielu brīdī, kad luksoforā dega aizliedzošais signāls (luksofora sarkanā gaisma un papildsekcijā nedega zaļā bulta) iebrauca krustojumā un nogriezās pa kreisi uz Matīsa ielu, lai gan vadītājam bija reāla iespēja apstāties.

2004.gada 12.augustā Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Ceļu policijas priekšnieka vietnieks administratīvā pārkāpuma lietā Nr.050/VB492167 pieņēma lēmumu piemērot *L.L.* (turpmāk – pieteicējs) administratīvo sodu LVL 20,00 par Ministru kabineta 2004.gada 29.jūnija noteikumu Nr.571 „Ceļu satiksmes noteikumi”(turpmāk – CSN) 4. un 56.6.punkta pārkāpumu, atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) $149.^5$ panta pirmajai daļai. Šo lēmumu pieteicējs apstrīdēja.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

Ar Valsts policijas Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes priekšnieka vietnieka 2004.gada 21.septembra lēmumu Nr.050-L/1547/VB492167 (turpmāk – Lēmums) pieteicēja apstrīdētais 2004.gada 12.augusta lēmums atstāts negrozīts.

[2] Pieteicējs 2004.gada 22.oktobrī vērsies Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu, lūdzot atcelt Lēmumu.

Pieteikumā norādīts uz šādiem apstākļiem:

[2.1.] Lēmuma pieņēmējs nav ņēmis vērā pieteicēja sniegtos paskaidrojumus, ka minētajā situācijā, iedegoties dzeltenajam luksofora signālam, pieteicējs jau bija iebraucis krustojumā, un, ja neturpinātu kustību, būtu traucējis citu automašīnu kustību;

[2.2.] Lēmuma pieņēmējs nav ņēmis vērā pieteicēja sniegtos paskaidrojumus, ka situācijā, kad bija jāizlemj jautājums par vadītās automašīnas apturēšanu vai kustības turpināšanu, pieteicējs atpakaļgaitas spogulī pamanījis ļoti lielā ātrumā tuvojošos automašīnu, un gadījumā, ja nebūtu turpinājis kustību krustojumā, šis transporta līdzeklis visticamāk nebūtu paspējis nobremzēt un būtu izraisījis sadursmi. Pēc manevra, pagriežoties pa kreisi, minētā automašīna lielā ātrumā aizbrauca krustojumā taisni;

[2.3.] Lēmums pamatots tikai ar Valsts policijas Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Ceļu policijas inspektora sastādīto protokolu par administratīvo pārkāpumu un ziņojumu, neminot un nepievienojot nekādus citus objektīvus pierādījumus.

[3] Valsts policijas Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes Kārtības policijas pārvalde (turpmāk – atbildētājs) savos paskaidrojumus norāda turpmāk minēto.

[3.1] Pieņemot Lēmumu, tika ņemti vērā pieteicēja paskaidrojumi, sastādītais protokols, pieteicēja paskaidrojumi protokolā, inspektora paskaidrojumi, pieprasīta informācija no sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Latkons", kā arī apskatīta pārkāpuma izdarīšanas vieta.

[3.2] Atbildētājs apšauba pieteicēja paskaidrojumus par automašīnu, kas lielā ātrumā tuvojās no aizmugures, jo Brīvības iela virzienā no Artilērijas ielas puses pirms Matīsa ielas no divām braukšanas joslām pāriet uz trijām, kur labā malējā josla atļauj automašīnai braukt taisni un nogriezties pa labi, vidējā josla atļauj automašīnai braukt taisni un kreisā malējā josla atļauj automašīnai braukt tikai pa kreisi.

Arī inspektora ziņojumā norādīts, ka nekādas automašīnas, kas būtu šķērsojušas krustojumu aiz pieteicēja, nebija, un, apskatot pārkāpuma izdarīšanas vietu, noskaidrots, ka inspektors no savas atrašanās vietas

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

nekļūdīgi var redzēt kā automašīnas šķērso krustojumu, veicot kreiso pagriezienu uz Matīsa ielu.

[3.3] Inspektors varēja redzēt, vai automašīnai bija reāla iespēja apstāties, iedegoties aizliedzošajam luksofora signālam.

[3.4] Saskaņā ar likuma „Par policiju" 2.pantu policijas darbinieks ir persona, kura ieņem amatu policijas iestādē (apakšvienībā), kurai ir speciālā dienesta pakāpe un kura ir devusi zvērestu. Turpretī pieteicēja apgalvojums, ka viņš nepārkāpa CSN prasības, nav ne ar ko apstiprināts.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2006.gada 10.novembra spriedumu pieteicēja pieteikums noraidīts.

Spriedums pamatots šādi.

[4.1] Pieteicējs krustojumu uzsācis šķērsot, zaļajam signālam papildsekcijā izdziestot, bet pamatsekcijā – nomainoties uz dzelteno signālu.

Pieteicējs tiesas sēdē paskaidroja, ka krustojumu šķērsojis pie mirgojošā zaļā luksofora signāla. Savukārt pieteikumā norādīts, ka, iedegoties dzeltenajam signālam, pieteicējs jau bijis iebraucis krustojumā, tāpēc turpinājis kustību.

[4.2] Pieteicējam bija iespēja apturēt automašīnu pirms krustojuma šķērsošanas, pakļaujoties luksofora signālu norādījumiem.

To pierāda 2004.gada 11.augusta protokolā un Ceļu policijas inspektora *I.R.* 2004.gada 11.augusta un 2004.gada 17.augusta ziņojumā norādītais (lietas 19., 21., 22. un 23.lapa).

[4.3] Kritiski vērtējams pieteicēja paskaidrojums par cita un ātri braucoša transportlīdzekļa esamību pieteicēja braukšanas joslā, kā rezultātā pieteicējs ir pieņēmis lēmumu turpināt kustību, jo lietā esošie materiāli neapstiprina šo faktu.

Ceļu policijas inspektora ziņojumi apliecina pārkāpumu izdarīšanas faktu un tiesas ieskatā tiem piešķirama augstāka ticamības pakāpe, jo nav redzams pamats, lai policijas darbinieks sniegtu nepatiesas ziņas attiecībā uz pieteicēju.

[4.4] Ievērojot CSN 6.punktu, personai, nepaļaujoties, ka aizmugurē braucošs transportlīdzeklis ievēros distanci un apstāsies, nav tiesību iebraukt krustojumā pie aizliedzošā luksofora signāla, jo tādā gadījumā no šīs personas puses tiek radīti draudi citiem ceļu satiksmes dalībniekiem.

[4.5] Nav pamatots pieteicēja iebildums, ka lietā nav videomateriāla vai cita ar tehniskiem līdzekļiem fiksēta pierādījuma, kas apliecinātu administratīvā pārkāpuma izdarīšanas faktu. Administratīvā pārkāpuma lietā pierādīšanas līdzekļi ir noteikti LAPK 243.panta otrajā daļā, taču minētā norma nenosaka par obligātu visu pantā norādīto

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

pierādīšanas līdzekļu kopumu, lai pārkāpēja vaina administratīvā pārkāpuma lietā tiktu atzīta par pierādītu.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2004.gada 10.novembra spriedumu pieteicējs iesniedzis apelācijas sūdzību. Apelācijas sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[5.1] Nav pamatoti neņemt vērā šaubas, ka kāda automašīna varēja tuvoties no aizmugures, braucot pa joslu, no kuras drīkst nogriezties tikai pa kreisi. Pa šo trešo joslu, neievērojot CSN, bieži tiek veikta kustība taisni, jo abās pārējās joslas bieži ir aizņemtas ar automašīnu rindām.

[5.2] Inspektors, atrodoties uz Matīsa ielas tālu no krustojuma, nevarēja redzēt minēto bīstamo momentu ar sekojošo ātri braucošo automašīnu, vai bija nevērīgs darbā un to neievēroja.

[5.3] Saskaņā ar CSN pieteicējam, vadot automašīnu, bija tiesības šķērsot krustojumu pie mirgojoša zaļā signāla, jo kustība bija uzsākta un nebija iespējams apstāties, strauji nebremzējot un netraucējot citus satiksmes dalībniekus. Pieteicējam bija tiesības un pat pienākums pabeigt šķērsot krustojumu pie dzeltenā signāla, nevis apstāties krustojuma vidū.

[6] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis pieteikumu un apelācijas sūdzību uzturēja, pamatojoties uz tajos norādītajiem argumentiem.

Atbildētāja pārstāvis apelācijas sūdzību un pieteikumu neatzina.

Motīvu daļa

[7] Noklausījusies procesa dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējusi lietas materiālus to savstarpējā kopsakarā, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja apelācijas sūdzība ir pamatota un pieteikums apmierināms.

[8] Administratīvais sods pieteicējam piemērots par LAPK 149.^{5}panta pirmajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu. Lēmumā konstatēts, ka pieteicējs pārkāpis CSN 4. un 56.6.punkta noteikumus.

LAPK 149.^{5}panta pirmā daļa paredz par braukšanu, ja luksoforā deg aizliedzošais signāls, vai par nepakļaušanos satiksmes regulētāja signālam vai braukšanu virzienā, kas ir aizliegts ar satiksmes regulētāja signālu uzlikt naudas sodu (..) transportlīdzekļa vadītājam no divdesmit līdz simt latiem.

CSN 56.6.punkts noteic, ka zaļas bultas (bultu) signāls uz melna fona atļauj braukt norādītajā virzienā (virzienos). Tāda pati nozīme ir zaļai bultai luksofora papildsekcijā, turklāt bulta, kas atļauj nogriezties pa kreisi, atļauj arī apgriezties braukšanai pretējā virzienā. Savukārt CSN

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

4.punkts nosaka ceļu satiksmes dalībnieku pienākumu pildīt CSN un citu normatīvo aktu prasības, policijas darbinieku un to personu norādījumus, kuras pilnvarotas regulēt satiksmi, kā arī ievērot luksoforu signālu, ceļa zīmju un ceļa apzīmējumu prasības.

[9] Latvijas APK 7.pants noteic, ka nevienam nevar piemērot ietekmēšanas līdzekli par administratīvo pārkāpumu citādi kā uz likuma pamata un likumā noteiktā kārtībā, un lietvedība par administratīvajiem pārkāpumiem veicama, stingri ievērojot likumību.

Administratīvā apgabaltiesa secina, ka viens no būtiskiem nosacījumiem, kas nodrošina likumības ievērošanu, ir pietiekamu un likumā atļautu pierādījumu iegūšana. Tikai uz likumā noteiktā kārtībā iegūtiem pierādījumiem ir pamats izdarīt secinājumu par prettiesiskas un administratīvi sodāmas rīcības esamību tās personas darbībās, par kuras saukšanu pie administratīvās atbildības tiek lemts.

[10] Saskaņā ar APK 9.pantu par administratīvo pārkāpumu atzīstama prettiesiska, vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) darbība vai bezdarbība, kura apdraud valsts vai sabiedrisko kārtību, īpašumu, pilsoņu tiesības un brīvības vai noteikto pārvaldes kārtību un par kuru likumā paredzēta administratīvā atbildība. Savukārt APK 239.panta pirmās daļas 1.punkts paredz, ka lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz, ja nav bijis notikuma vai tajā nav administratīvā pārkāpuma sastāva.

No minētajām normām izriet, ka administratīvā pārkāpuma lietās ir jākonstatē administratīvā pārkāpuma sastāvs. APK 9.panta norādītās pārkāpuma sastāva pamatpazīmes ir obligātas. Ja trūkst kaut vai viena no pārkāpuma pazīmēm, nav pamata personas saukšanai pie administratīvās atbildības, jo tādā gadījumā tās darbībā vai bezdarbībā nav konkrēta pārkāpuma sastāva.

Tiesību teorijā pastāv viedoklis, ka „publisko tiesību atbildības mērķis ir ne tikai aizsargāt atsevišķas personas intereses, bet arī nodrošināt sabiedrības eksistenci, aizsargāt sabiedrību no kaitīgiem nodarījumiem, novērst jaunu sabiedrībai kaitīgu rīcību. Publisko tiesību atbildība izpaužas kā administratīvā un krimināatbildība. Tām ir līdzīga daba, bet galvenā atšķirība ir saistīta ar kaitējumu, ko rada vai var radīt noteikta veida likumpārkāpums. Ja nodarījuma bīstamība (kaitīgums) ir samērā nelieli, likumdevējs par to paredz administratīvo atbildību. Savukārt gadījumā, kad nodarījums apdraud nozīmīgas sabiedriskās intereses, var radīt būtisku kaitējumu sociālām attiecībām, par nodarījuma izdarīšanu ir paredzēts krimināsods. Visas pārējās atšķirības starp krimināo un administratīvo atbildību ir atvasinātas no atšķirības starp

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

pārkāpumu bīstamību (kaitīgumu). Ievērojot to, par administratīvajiem pārkāpumiem ir paredzēti sodi, kuri ir vieglāki par krimināl sodiem; administratīvo sodu uzlikšanas process ir daudz vienkāršāks salīdzinājumā ar kriminālprocesu" (*Vai juridiskā persona ir jāsauc pie kriminālatbildības. A.Judins. Latvijas Vēstnesis. 2004. 319.nr.*).

No minētā Administratīvā apgabaltiesa secina, ka, izvērtējot administratīvo pārkāpumu, ir iespējams izmantot krimināltiesību teorijas atziņas.

[11] Viena no pārkāpuma sastāva pamatpazīmēm ir personas darbība vai bezdarbība – personas uzvedības ārējā izpausme, kas rada vai var radīt kaitīgas izmaiņas apkārtējā pasaulē.

Atbilstoši krimināltiesību teorijai (*Noziedzīgs nodarījums: Mācību grāmata. U.Krastiņš. Tiesu namu aģentūra. 2000. 50.lpp.*) darbība ir personas aktīva, kaitīga un prettiesiska uzvedība, kas pauž šīs personas apzinātu gribu un tā ir vērsta pret pārkāpuma objektu, nodarot vai radot draudus nodarīt kaitējumu ar likumu aizsargātām personas interesēm. Savukārt bezdarbība ir apzināta personas gribai atbilstoša pasīva, kaitīga un prettiesiska uzvedība, kas izpaudusies tādējādi, ka persona nav pildījusi viņai uzliktos tiesiskos pienākumus, ar ko nodarīts vai varējis tikt nodarīts kaitējums ar likumu aizsargātajām interesēm.

[10] Latvijas APK 243.pants noteic, ka pierādījumi administratīvā pārkāpuma lietā ir jebkuri fakti, uz kuru pamata institūcijas (amatpersonas) likumā noteiktā kārtībā nosaka administratīvā pārkāpuma esamību vai neesamību, pie administratīvās atbildības sauktās personas vainu un citus apstākļus, kam ir nozīme lietas pareizā izspriešanā.

Likums nosaka, ka šos faktus konstatē ar šādiem līdzekļiem: ar protokolu par administratīvo pārkāpumu; ar administratīvā pārkāpuma vietas apskates protokolu; ar tās personas paskaidrojumiem, kuru sauc pie administratīvās atbildības; ar cietušā un liecinieku liecībām, citu personu paskaidrojumiem; ar eksperta atzinumu; ar lietiskajiem pierādījumiem; ar protokolu par priekšmetu un dokumentu izņemšanu; ar citiem dokumentiem, kā arī pārkāpumus fiksējošiem tehniskiem līdzekļiem (braukšanas ātruma noteikšanas mērierīces, mērierīces alkohola koncentrācijas noteikšanai izelpotajā gaisā, foto, video u.tml.).

[11] Konkrētajā lietā atbildētājs pieteicēja vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā pierāda ar Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Ceļu policijas inspektora *I.R.* sastādīto administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.429167 (*lietas lapa 19-20*) un šā paša inspektora ziņojumu (*lietas lapa 21-22*), kuros norādīts, ka pieteicējs

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

krustojumā izdarīja kreiso pagriezienu brīdī, kad luksoforā dega aizliedzošais signāls – sarkanā gaisma un papildsekcijā nedega zaļā bulta.

Savukārt pieteicējs savos paskaidrojumos konsekventi – gan administratīvā pārkāpuma protokolā, gan apstrīdēšanas iesniegumā, gan pieteikumā norāda, ka uzsācis manevru – kreiso pagriezienu brīdī, kad luksoforā dega mirgojošā zaļā gaisma, iedegoties dzeltenajai gaismai, jau bija iebraucis krustojumā, tāpēc atbilstoši CSN pabeidzis manevru.

Līdz ar to tiesas rīcībā ir divi savstarpēji pretrunīgi pierādījumi – pie administratīvā atbildības saucamās persona paskaidrojumi un administratīvā pārkāpuma protokols un tā sastādītāja ziņojums. Citu pierādījumu lietā nav un konkrētajā situācijā tādus iegūt vairs nav iespējams.

[12] LAPK 244.pants noteic, ka pierādījumus jānovērtē pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi izpētītiem visiem lietas apstākļiem to kopumā, pēc likuma un tiesiskās apziņas.

Administratīvā procesa likuma 154.panta pirmā daļa noteic, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, kā arī vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un taisnības principiem. Panta otrā daļa noteic, ka nekādiem pierādījumiem nav iepriekš noteikta spēka, kas saistītu tiesu.

Ņemot vērā minētajās tiesību normās noteikto, apgabaltiesa, izvērtējot konkrētajā lietā esošos pierādījumus, konstatē, ka nav iespējams gūt pārliecību par pieteicēja vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā.

Administratīvā pārkāpuma lieta, ievērojot pārkāpuma raksturu un sankcijas atbilstību krimināls fērai, ir pielīdzināma krimināllietai *(sk. Satversmes tiesas 2002.gada 20.jūnija spriedumu lietā „Par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 279.panta otrās daļas un 280.panta pirmās daļas 4.punkta daļā, kas nosaka, ka tiesas spriedums lietā par amatpersonas lēmumu par administratīvā soda uzlikšanu ir galīgs, un Latvijas Civilprocesa kodeksa 239.panta ceturtās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 89., 91. un 92. pantam, kā arī 1950.gada 4.novembra Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.pantam”).* Līdz ar to, izlemjot jautājumu par pārkāpēja vainu, jāievēro nevainīguma prezumpcija - nevienu nevar atzīt par vainīgu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā un sodīt, kamēr viņa vaina nav pierādīta likumā noteiktajā kārtībā, kā arī **visas šaubas par vainu, kuras nav iespējams novērst, jāvērtē par labu indivīdam (pārkāpējam).**

[13] Ņemot vērā pierādījumu trūkumu un to, ka tieši iestādes pienākums ir pierādīt personas vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka lietā nav pierādīta *L.L.*

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

vainojama darbība LAPK 149.[5]panta pirmajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpumu izdarīšanā.

Tādējādi Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes priekšnieka vietnieka 2004. gada 21. septembra lēmums Nr.050-L/1547/VB492167 par *L.L.* saukšanu pie administratīvās atbildības atzīstams par nepamatotu un prettiesisku.

Atbilstoši APK 239.panta 1.punktam lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz, ja nav bijis notikuma vai tajā nav administratīvā pārkāpuma sastāva. Tādējādi apgabaltiesa secina, ka lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā pret pieteicēju ir izbeidzama administratīvā pārkāpuma sastāva trūkuma dēļ.

[14] Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums šajā lietā ir nepamatots.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.un 309.pantu, Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 286.panta pirmās daļas 3.punktu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Atcelt no tā pieņemšanas dienas Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes priekšnieka vietnieka 2004.gada 21.septembra lēmumu Nr.050-L/1547/VB492167 par *L.L.* saukšanu pie administratīvās atbildības un lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā izbeigt.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja Z.Kupce

Tiesneses V.Kakste

L.Vīnkalna

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com